Vårt Dnr: E-20251015-1
Vår ref: Inger Svedmyr

Finansdepartementet

Er referens:

fi.remissvar@regeringskansliet.se
CC fi.ofa.dis.remisse@regeringskansliet.se

Referens: Fi2025/01485

Yttrande över remissen: ”Promemorian Ändring av kravet på befordringstid i den samhällsomfattande posttjänsten”

1 Våra synpunkter på remissen i sammanfattning

Bakgrund

Av ekonomiska skäl vill utredarna ändra lagen så att den medger en glesare postgång, men för grupper av människor såsom äldre och personer med funktionsnedsättning skulle förändringen medföra en stor försämring avseende tillgänglighet och möjligheten att leva en fullgott liv i enlighet med FN:s regelverk för personer med funktionsnedsättning.

Redan idag är det många personer med olika funktionsnedsättningar som har svårt att kunna interagera med såväl myndigheter (t ex vårdkontakter och assistans) som företag och banker (för beställning / fakturor och betalningar) på grund av digitaliseringen. Vissa med funktionsnedsättningen elöverkänslighet har inte någon möjlighet alls att använda dator eller mobiltelefon på grund av de elektromagnetiska fält den tekniska utrustningen avger, andra grupper med funktionsnedsättning har sina svårigheter – och dessa problem går **inte** att ”utbilda bort”!

När nu Telia snart rivit den sista delen av kopparnätet och den enkla och robusta fasta telefonin försvinner, återstår för en del av dem bara ett halmstrå: **vanliga brev per post**.

Detaljerade synpunkter

I många fall stämmer det inte som utredningen hävdar: att det är viktigare att posten kommer fram än att den kommer i tid. Båda villkoren måste kunna uppfyllas samtidigt!

För att, med en glesare postgång, se till att de drabbade individerna trots detta kan delta ”på lika villkor” som är kravet enligt de konventioner om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning Sverige ratificerat, måste en enkel procedur för hämtning av post vid bostaden inrättas.

Utredarna medger (sidan 12):

… I fall där försändelser inte kommer att kunna hanteras med hjälp av digitalisering kan enskilda personer komma att behöva förlita sig på expresstjänster för brev för att säkerställa att tidskritiska försändelser når fram i tid.

Och längre ned på samma sida:

...Det kan finnas behov av att överväga ytterligare insatser riktade till vissa geografiska områden och för att underlätta för grupper som är eller riskerar att hamna i digitalt utanförskap vid längre befordringstider samt att hitta alternativa snabba befordringstjänster för viss post som inte kan digitaliseras

En individ som inte kan ta sig till ett postkontor kan **inte** heller skicka expressförsändelser!

För personer som inte kan ta sig till en av PostNords brevlådor och därför enligt postens praxis på landsbygden, postar alla sina brev i en påse i den egna brevlådan som sedan tas om hand av lantbrevbäraren, innebär förslaget att det kan ta sex till åtta arbetsdagar att befordra ett brev. Detta är helt orimligt.

Brevbäringen en livlina

Merparten av våra medlemmar kan inte använda mobiltelefon eftersom de blir sjuka av strålningen. Swish och liknande betalningstjänster är alltså inget alternativ för dem. Många har inte heller tillgång till dator eftersom det är både komplicerat och dyrbart och ibland omöjligt att ordna med en tillräckligt lågstrålande dator och en motsvarande bildskärmslösning. Posten är alltså en livlina!

Funktionsrättskonventionen

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning antogs 2006 av FN:s generalförsamling. Sedan 14 januari 2009 är Sverige bundet av konventionen. Sverige ska se till att de rättigheter som finns med i konventionen blir verklighet. Såväl stat som kommun och region har ett ansvar för att förverkliga rättigheterna.

Vår rekommendation

Det kommer alltid att finnas personer som står utanför digitaliseringen. För dessa personer (individer med funktionsnedsättningar som t ex elöverkänsliga samt äldre) och av beredskapsskäl behöver nuvarande servicegrad behållas. Istället för att försämra servicen bör statlig finansiering övervägas.

Om utredningens förslag går igenom måste de speciella problem det orsakar för personer med funktionsnedsättning och äldre lösas, såväl avseende brådskande försändelser som för normala brev upp till 2 kg och för paket upp till 20 kg.

2 Om oss

Elöverkänsligas Riksförbund är en funktionsrättsorganisation som organiserar personer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet.
Förbundet är medlem i Funktionsrätt Sverige som organiserar 50 funktionsrättsförbund.
Förbundet har för närvarande ca 2000 medlemmar.

Enligt Miljöhälsorapporten 2009 från Socialstyrelsen är 3,2 % av den vuxna befolkningen el-överkänsliga. Det motsvarar över 300 000 personer. Cirka 0,4 % är svårt drabbade.

Elöverkänslighet är en funktionsnedsättning och elöverkänsliga omfattas av ”Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken” antagen av riksdagen den 11 maj år 2000.

I FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning[1] som EU har antagit och Sverige ratificerat är det ”universellt utformade samhället” en central utgångspunkt.

De kraftiga utbyggnaden av trådlös teknik de senaste 20 åren har medfört en mycket försämrad tillgänglighet i hela samhället för elöverkänsliga. Detta har skett trots att allt fler varningssignaler kommer från olika håll, såsom resolutioner och deklarationer från internationella organ (se nedan), i form av forskningsrapporter och inte minst, de drabbades dokumenterade erfarenheter. Resolution 1815 (2011)[2] från Europarådet uppmanar medlemsländerna bland annat att:

8.1.4. ägna särskild uppmärksamhet åt elöverkänsliga människor som lider av ett syndrom som medför överkänslighet mot elektromagnetiska fält och införa särskilda åtgärder för att skydda dem, inklusive att inrätta strålningsfria zoner som inte täcks av trådlösa nätverk;
Fler angelägna råd återfinns i den kompletta resolutionstexten (svensk översättning bifogas).

Den 11 maj 2015 lämnade 190 forskare från 39 länder in en uppmaning till FN, FN: s medlemsstater och Världshälsoorganisationen (WHO) där man begär att de [FN] antar mer skyddande riktlinjer för exponering för elektromagnetiska fält (EMF) och trådlös teknik, med hänsyn till allt starkare bevis för risker.
Forskarna bakom "International EMF Scientist Appeal"[3], uppmanar generalsekreteraren och FN-anslutna organ att främja förebyggande åtgärder för att begränsa EMF-exponeringar och att utbilda

[1] Funktionsrättskonventionen länk till originalet på svenska:
https://www.mfd.se/contentassets/ee1ba448dc83409bad672030b288b7d5/konventionen-om-rattigheter-for-personer-med-funktionsnedsattning.pdf

[2] Resolution 1815 (2011) länk till originaltext på engelska:
http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewPDF.asp?FileID=17994&lang=en

allmänheten om hälsoriskerna, i synnerhet för barn och gravida kvinnor.

I dokumentet ”EUROPAEM EMF Guideline 2016 for the prevention, diagnosis and treatment of EMF-related health problems and illnesses”[4], redogör Europas främsta läkare och experter på problematiken runt elöverkänslighet för den vetenskapliga bakgrunden och ger rekommendationer avseende diagnos och behandling.

I en nyligen publicerad forskningsrapport[5] med titeln ”Electrohypersensitivity as a Newly Identified and Characterized Neurologic Pathological Disorder: How to Diagnose, Treat, and Prevent It.” redogör professor D. Belpomme och medarbetare för bl a hur elöverkänslighet kan diagnosticeras, behandlas och förebyggas. Se referens nedan.

För Elöverkänsligas Riksförbund:

Inger Svedmyr, sakkunnig och Per Segerbäck, sakkunnig

Bilaga: Resolution 1815 (2011) från Europarådet i svensk översättning (PDF)

[3] Länk till pressmeddelandet: i original på engelska:
https://emfscientist.org/images/docs/EMF_Scientist_Press_Release_5-1-2015.pdf
Svensk översättning: https://emfscientist.org/images/docs/transl/Swedish_EMF_Scientist_Appeal_2015.pdf

[4] Länk till komplett artikel på engelska:
https://www.degruyter.com/downloadpdf/j/reveh.2016.31.issue-3/reveh-2016-0011/reveh-2016-0011.pdf

[5] Belpomme, D.; Irigaray, P. Electrohypersensitivity as a Newly Identified and Characterized Neurologic Pathological Disorder: How to Diagnose, Treat, and Prevent It. Int. J. Mol. Sci. 2020, 21, 1915.
Länk till komplett artikel på engelska: https://www.mdpi.com/1422-0067/21/6/1915?type=check_update&version=2